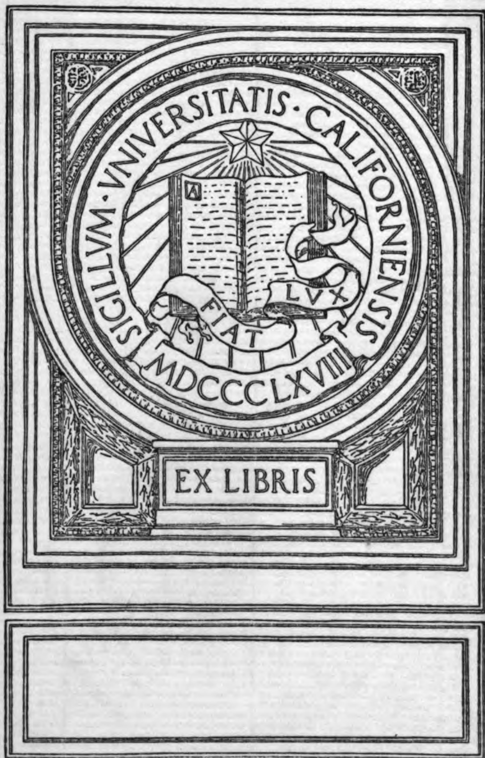

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

Íslendinga sögur

37

Bárðar saga Snæfellsáss

Búið hefir til prentunar
Vald. Ásmundarson

Reykjavík - 1930
Bókaverslun Sigurðar Kristjánssonar

Herbertsprent

BÁRÐAR SAGA SNÆFELLSÁSS

....

BÚIÐ HEFIR TIL PRENTUNAR

VALD. ÁSMUNDARSON

ÖNNUR PRENTUN

REYKJAVÍK 1930
BÓKAVERSLUN SIGURÐAR KRISTJÁNSSONAR
HERBERTSPRENT PRENTAÐI

Formáli.

Bárðar saga Snæfellsáss hefir verið prentuð tvisvar áðr. Dr. Guðbrandr Vigfússon hefir búið hana til prentunar ásamt Víglundar sögu, Þórðar sögu, Draumvitrunum og Völsaþætti, og er sú bók gefin út af »Nordisk literatur-samfund« og prentuð í Kaupmannahöfn 1860. En áðr var sagan gefin út í bókinni »Margfrooder Sögu þættir Íslendinga«, Hólum 1756.

Sagan er til á skinni frá 14. og 15. öld. Hún er all-gömul, og er að minsta kosti rituð á 14. öld; gæti verið rituð á síðari hlut 13. aldar. M'lið er gott og fornt, og vísurnar eru fornlegar.

Dr. Guðbr. Vigfússon álítr, að örnefnin í sögunni sé yngri en hún, gerð eftir henni. En það er alveg þveröfugt við venjuna. Hitt er all-títt, að munnmælasögur hafi myndast um örnefni. Enginn efi er á því, að þessi örnefni eru eldri en sagan.

Örnefnin í 13. og 14. kapítula eru í Húnavatnssýslu og Strandasýslu, enda ber sagan það með sér, að höfundrinn er ekki síðr kunnugr um þær slóðir enn á Snæfellsnesi. Þessi örnefni eru því ekki rétt skýrð í ritgerð Árna Thorlaciuss í Safni til sögu Íslands I, 299—303.

Sagan hefir að líkindum við lítið annað sannsögulegt að styðjast enn það, sem söguritarinn hefir skrifað upp úr Landnámu, enn líklegt að hún eigi að einhverju leyti kyn sitt að rekja til fornra munnmæla eða þjóðsagna. Sagan er að ýmsu leyti vel sögð, og alls ekki ómerkileg.

Bárðar saga Snæfellsáss.

Dumbr hefir konungr heitit. Hann réð fyrir hafsbotnum þeim, er ganga norðr um Helluland, ok nú er kallat Dumbshaf ok kent er við Dumb konung. Hann var kominn af risakyni í föðurætt sína, ok er þat vænna fólk ok stærra enn aðrir menn, enn móðir hans var komin af tröllaættum, ok brá því Dumbi í hváratveggja ætt sína, því hann var bæði sterkr ok vænn ok góðr viðskiftis, ok kunni því at eiga alt sambland við menska menn. Enn um þat brá honum í sitt móðurkyn, at hann var bæði sterkr ok stórvirkr ok umskiftasamr ok illskiftinn, ef honum eigi líkaði nökkut; vildi hann einn ráða við þá, er norðr þar váru, enda gáfu þeir honum konungs nafn, því at þeim þótti mikil forstoð í honum vera fyrir risum ok tröllum ok óvættum; var ok hann hinn mesti bjargvættr öllum þeim, er til hans

kölluðu. Hann tók tólf vetra konungdóm. Hann nam í burt af Kvænlandi Mjöll dóttur Snæs hins gamla, ok gekk at eiga hana. Hon var kvenna fríðust ok nær allra kvenna stærst, þeira sem menskar váru. Enn sem þau höfðu einn vetr ásamt verit, ól Mjöll sveinbarn; sá sveinn var vatni ausinn ok nafn gefit ok Bárðr kallaðr, því at svá hafði heitit faðir Dumbs, Bárðr risi. Þessi sveinn var bæði mikill ok vænn at sjá, at menn þóttust engan fegra karlmann sét hafa; var hann furðu líkr móður sinni, því at hon var svá fögr ok hvít á skinnlit, at sá snjór tók þar nafn af henni, er hvítastr er, ok í logni fellr ok mjöll er kallaðr. Litlu síðar gerðist ósamþykki í millum þursa ok Dumbs konungs, ok vildi Dumbr konungr eigi hætta þar Bárði syni sínum í ófriði þeim, ok flutti hann suðr í Noreg til fjalla þeira, er Dofrafjöll heita. Þar réð fyrir sá bergbúi, er Dofri er nefndr; hann tók vel við Dumbi; þar var hin mesta vinátta með þeim; leitaði Dumbr þar fóstrs syni sínum, enn Dofri tók við honum; var Bárðr þá tíu vetra. Síðan vandi Dofri hann á alls kyns íþróttir ok ættvísi ok vígfimi, ok eigi var traust, at hann næmi eigi galdra ok forneskju, svá at bæði var hann forspár ok margvíss, því at Dofri var við þetta slunginn; váru þetta alt saman kallaðar listir

í þann tíma af þeim mönnum, sem miklir váru ok burðugir, því at menn vissu þá engin dæmi at segja af sönnum guði norðr hingat í hálfuna. Dofri átti sér dóttur eina, er Flaumgerðr hét, allra kvenna stærst ok djarfmannleg um at sjá, enn þó ekki dávæn; þó var hon mensk í móðurætt sína, ok var móðir hennar þá önduð; váru þau þar þrjú saman í hellinum. Vel fell á með þeim Bárði ok Flaumgerði, ok meinaði Dofri þat eigi. Enn þá Bárðr var þrettán vetra, gifti Dofri honum dóttur sína Flaumgerði, ok váru þau þar með Dofra þar til Bárðr var átján vetra. Þá var þat á einni nótt, at Bárðr lá í sæng sinni, at hann dreymdi, at honum þótti tré eitt mikit koma upp í eldstó fóstra síns Dofra. Þat var harðla margkvíslótt upp til limanna. Þat óx svá skjótt, at þat hrökk upp í hellisbjargit, ok því næst út í gegnum hellisgluggann. Þar næst var þat svá mikit, at brum þess þótti honum taka um allan Noreg, ok þó var á einum kvistinum fegrsta blóm, ok váru þó allir blómamiklir. Á einum kvistinum var gullslitr. Þann draum réð Bárðr svá, at í hellinn til Dofra mundi koma nökkurr konungborinn maðr ok fæðast þar upp, ok sá sami maðr mundi verða einvaldskonungr yfir Noregi. Enn kvistr sá hinn fagri mundi merkja þann konung, er af þess

ættmanni væri kominn, er þar yxi upp, ok mundi sá konungr boða annan sið enn þá gengi; var honum draumr sá ekki mjök skapfeldr; hafa menn þat fyrir satt, at þat hit bjarta blóm merkti Óláf konung Haraldsson. Ok eftir draum þenna fóru þau Bárðr ok Flaumgerðr í burt frá Dofra. Enn litlu síðar kom þar Haraldr Hálfdanarson, ok fæddist þar upp með Dofra jötni; efldi Dofri hann síðan til konungs eftir því sem segir í sögu Haralds konungs Dofrafóstra.

2. Bárðr fór norðr á Hálogaland ok hafðist þar við; hann átti þrjár dætr við Flaumgerði konu sinni; hin elzta hét Helga, önnur Þórdís, þriðja Guðrún. Enn sem Bárðr hafði einn vetr verit á Hálogalandi, þá andaðist Flaumgerðr kona hans, ok þótti honum þat hinn mesti skaði. Síðan bað Bárðr Herþrúðar, dóttur Hrólfs hersis hins auðga; við henni átti hann sex dætr; hét ein Ragnhildr, önnur Flaumgerðr, Þóra, Þórhildr, Geirríðr ok Mjöll. Nú er þar til at taka, at vex at eins ófriðr milli þursa ok Dumbs konungs; þótti þeim hann afargrimmr viðreignar. Bundust þeir þá saman ok gerðu þat statt með sér, at ráða hann af. Hét sá Harðverkr, er fyrir þeim var. Gekk þetta fram, at þeir mættu honum einn dag á steinnökkva einum; váru þeir átján saman;

sóttu þeir at honum ok börðu hann með járnstöngum, enn hann varðist með árum, ok lauk með því, at Dumbr konungr fell, enda hafði hann þá drepit tólf af þeim, en Harðverkr var eftir ok þeir sex saman; gerðist hann þá konungr yfir þeim norðr þar. Mjöll giftist aftr Rauðfeldi hinum sterka, syni Svaða jötuns norðan frá Dofrum; þau áttu þann son, er Þorkell hét; hann var mikill ok sterkr; hann var svartr á hár ok hörund. Enn þegar hann hafði aldr til, varð hann hinn mesti ójafnaðarmaðr. Litlu síðar andaðist Mjöll móðir hans, enn Þorkell kvæntist ok fekk Eygerðar Úlfsdóttur af Hálogalandi. Móðir Eygerðar var Þóra dóttir Mjallar, Áns dóttur bogsveigis. Fór Þorkell þá bygðum til Hálogalands ok var í nágrenni við Bárð bróður sinn; bjuggu þeir í firðinum Salpta norðarlega á Hálogalandi. Nökkuru síðar fóru þeir bræðr norðr yfir Dumbshaf ok brendu inni Harðverk hinn sterka ok þrjátigu þursa með honum. Síðan treystist Bárðr eigi þar at festast. Fóru þeir þá heim aftr í Salpta, ok bjuggu þar til þess er Haraldr konungr lúfa efldist til ríkis í Noregi. Ok er hann var fullgerr í því starfi, varð hann svá ríkr ok ráðgjarn, at sá skyldi engi maðr vera í milli Raumelfar suðr til Finnabús norðr, sá er nökkurs var ráðandi, svá at eigi gyldi

honum skatt, jafnvel þeir sem saltit brendu, svá sem hinir, sem á mörkinni yrktu. Enn er Bárðr frétti þetta, þóttist hann vita, at hann mundi eigi heldr undan ganga þessum hans álögum enn aðrir; vildi hann þá heldr forláta frændr ok fóstrjarðir enn lifa undir slíku ánauðaroki, sem hann frétti, at allr almúginn var þá undirgefinn. Kom honum þat þá helzt í hug, at leita annarra landa.

3. Maðr er nefndr Bárðr, Heyangrs-Bjarnarson, háleygskr at ætt; þeir lögðu lag sitt nafnar, ok urðu á þat sáttir, at leita Íslands, því at þaðan váru sagðir landkostir góðir, enda sagði Bárðr Dumbsson sér hafa svo drauma gengit, at hann muni á Íslandi sinn aldr ala. Stýrðu sínu skipi hvárr þeira, ok váru vel þrír tigir menn með hvárum. Á skipi með Bárði var Herþrúðr kona hans ok dætr hans allar. Þar var mestr virðingarmaðr, annarr enn Bárðr, Þorkell Rauðfeldsson, bróðir Bárðar Dumbssonar. Þar var ok á skipinu mikill bóndi, er Skjöldr hét, háleygskr at ætt, ok kona hans, er Gróa hét. Þau váru mjök ósamþykk at skapsmunum. Var ok á skipi sá maðr, er Svalr hét, ok Þúfa kona hans; þau váru tryld mjök bæði, óhæg ok at öllu illa fallin. Þar váru á ambáttir tvær, hét önnur Kneif, en önnur Skinnbrók, ok sveinn einn ungr, er Þorkell

hét, ok var kallaðr skinnvefja; hann var manni firnari enn systrungr við Bárð at frændsemi, ok hafði verit fæddr upp fyrir norðan Dumbshaf. Þar var ilt til vaðmála, ok var sveinninn vafinn í selaskinnum til skjóls, ok hafði þat fyrir reifa, ok því var hann kallaðr Þorkell skinnvefja; hann var þá frumvaxta, er hér var komit sögunni. Hann var hár maðr ok mjór ok langt upp klofinn, handsíðr ok liðaljótr, ok hafði mjóva fingr ok langa, þunnleitr ok langleitr, ok lágu hátt kinnarbeinin, tannberr ok tannljótr, úteygr ok munnvíðr, hálslangr ok höfuðmikill, herðalítill ok miðdigr, fæturnir langir ok mjóvir; frár var hann ok fimr við hvatvetna, örúðigr ok erjusamr, ok hollr um hvatvetna þeim, er hann þjónaði. Þar var ok skipmaðr með Bárði sá er Þórir hét, mikilhæfr ok rammr at afli. Hann var Knarrarson, Jökulssonar, Bjarnarsonar hins suðreyska, Með Bárði var ok Ingjaldr Alfarinsson, Válasonar, bróðir Hólmkels, föður Ketilríðar, er Víglundr orti flestar vísur um. Margir menn aðrir váru á skipi með Bárði, þó hér sé eigi nefndir. Enn þegar þeir nafnar váru burt búnir, létu þeir í haf ok höfðu harða útivist ok váru í sjó hálft hundrað dægra, ok kómu sunnan at landinu ok heldu vestarlega. Þeir sjá þá fjall eitt mikit ok lukt alt ofan með jöklum; þat

kölluðu þeir Snjófell, enn nesit kölluðu þeir Snjófellsnes. Þar fyrir nesinu skildi með þeim nöfnum; helt Bárðr Heyangrs-Bjarnarson vestr fyrir landit ok svá í norðr, ok var hann enn úti hálft hundrað dægr í annat sinn, ok kom loks í Skjálfandafljótsós ok nam Bárðardal allan upp frá Kálfsborgará *milli* ok Eyjardalsár ok bjó á Lundarbrekku um hríð. Þá þótti honum landviðri betri en hafviðri, ok meinti af því löndin betri fyrir sunnan heiðar, ok sendi syni sína suðr um gói, ok fundu þeir þá góibeitla ok annan gróðr; fór þá annarr aftr, enn annarr varð eftir. Þá gerði Bárðr kjálka hverju kvikindi, því er gengt var, ok lét hvat draga sitt fóðr ok fjárhlut. Hann fór Vánarskarð; þat heitir nú Bárðargata. Hann nam síðan Fljótshverfi ok bjó at Gnúpum, ok var kallaðr þaðan af Gnúpa-Bárðr; hann átti mörg börn; hans son var Sigmundr, faðir Þorsteins, er átti Æsu, dóttur Hrólfs rauðskeggs; þeira dóttir var Þórunn, er átti Þorkell leifr, ok var þeira son Þorgeirr Ljósvetningagoði. Annarr son þeira Bárðar var Þorsteinn, faðir Þóris, er var á Fitjum með Hákoni konungi, ok skar rauf á húð ok hafði þat fyrir hlíf; því var hann leðrháls kallaðr. Hann átti Fjörleifu Eyvindardóttur; þeira synir váru Hávarðr á Fellsmúla ok Herjólfr at Mý-

vatni ok Ketill í Húsavík, Vémundr kögurr, er átti Halldóru dóttur Þorkels svarta, ok Áskell ok Háls. Hann bjó á Helgastöðum.

4. Bárðr Dumbsson lagði sínu skipi inn í Lón þat sunnan gengr í nesit ok þeir kölluðu Djúpalón; þar gekk Bárðr á land ok hans menn ok er þeir kómu í gjárskúta einn stóran, þá blótuðu þeir til heilla sér; þat heitir nú Tröllakirkja. Síðan settu þeir upp skip sitt í vík einni. Þar á lóninu höfðu þeir gengit á borð at álfreka, ok þann sama vallgang rak upp í þessarri vík, ok því heitir þat Dritvík. Síðan fóru þeir at kanna lönd, ok er Bárðr kom á víkrnes eitt, þá bað Kneif ambátt, at Bárðr skyldi gefa henni nesit, ok svá gerði hann, ok er þat nú kallat Kneifarnes. Þá fann Bárðr helli stóran ok þar dvöldu þeir um hríð. Þar þótti þeim svara öllu því, er þeir mæltu, því at dvergmála kvað fast í hellinum. Hann kölluðu þeir Sönghelli, ok gerðu þar öll ráð sín, ok helzt þat alla stund síðan meðan Bárðr lifði. Síðan fór Bárðr þar til hann kom at tjörn einni; þar fór hann ór klæðum sínum öllum ok þó sér í fjörunni, ok hana kalla menn Bárðarlaug. Þaðan skamt í frá gerði hann bæ stóran ok nefndi hann at Laugarbrekku ok bjó þar nökkura stund. Sá maðr kom út með Bárði bónda, er Sigmundr hét;

hann var sonr Ketils þistils, er nam Þistilsfjörð. Hildigunnr hét kona hans; þau váru með Bárði at Laugarbrekku. Þorkell rauðfeldr nam sér land, er á Arnarstapa heitir, enn Skjöldr bjó í Tröð; enn Gróa kona hans undi eigi hjá honum sakir skapsmuna sinna, því at hon þóttist honum ofgóð, ok fór í hellisskúta einn, ok ruddi með bjarghöggum, svá at þar varð stór hellir, ok bjóst þar um með föng sín, svá at hon hafði engan bústað annan meðan Skjöldr lifði, ok var hann kallaðr Gróuhellir. Enn eftir Skjöld dauðan bað Þorkell skinnvefja Gróu, ok með atgangi Bárðar frænda hans fekk hann hennar, ok bjuggu þau síðan at Döglurðará. Þórir Knarrarson varðveitti bæ Bárðar at Öxnakeldu. Skinnbrók ambátt Bárðar bjó at bæ þeim, er Skinnbrókarlækr heitir. Ingjaldr fór fram fyrir nesit ok fann sér land at ráði Bárðar, þar sem heitir at Ingjaldshváli. Svalr ok Þúfa hurfu frá skipinu þegar hina fyrstu nótt, ok spurðist eigi til þeira nökkura stund, enn reyndar váru þau í fjallinu ok tryldust þar bæði. Ok er á leið, gerðust margar óspektir af þeim, ok treystust menn ekki at at gera sakir trölldóms þeira. Þat var einn tíma, at hvalr kom á reka Bárðar, ok hafði Svalr þá vanda sinn, ok fór til um nótt at skera hvalinn; ok sem hann hafði

skorit hvalinn um stund, kom Bárðr þar; tókst þar glíma sterkleg með þeim. Tryldist Svalr þá, svá at Bárði varð aflsfátt, enn þó kom svá um síðir, at Bárðr braut hrygg í Sval ok kasaði hann þar í mölinni, ok heitir þar Svalsmöl. Aðra nótt eftir fann hann Þúfu á hvalnum ok drap hana með sama móti. Þetta þótti hin mesta landhreinsan.

5. Þorkell Rauðfeldsson átti tvá sonu við konu sinni; hét annarr Sölvi, enn annarr Rauðfeldr eftir föður hans. Þeir uxu upp á Arnarstapa ok váru efnilegir menn. Dætr Bárðar vaxa upp at Laugarbrekku, bæði miklar ok ásjálegar. Helga var þeira elzt. Þorkelssynir ok Bárðardætr höfðu saman leika sína á vetrinn á svellum við ár þær, er þar eru, ok Barnár heita. Þau höfðu löngum leikmikit ok gengu með hinu bezta kappi. Vildu Þorkelssynir meir ráða, því at þeir váru sterkari. Enn Bárðardætr vildu ekki láta sinn hlut lakari verða um þat þær máttu. Þat var einn dag, at þau váru at leik sínum, ok gekk þeim þá enn með kappi, Rauðfeld ok Helgu. Hafísar lágu við. Þenna dag var þoka mikil. Þau höfðu þá leikinn alt við sjóinn niðri. Rauðfeldr hratt þá Helgu út á sjó með jakanum, enn vindr stóð mikill af landi; rak þá jakann út til hafíssins; fór Helga þá upp á hafísinn. Hina sömu nótt

rak ísinn undan landi ok út í haf. Hon fylgdi þá ísinum, enn hann rak svá ört, at innan sjau daga kom hon með ísinum til Grænlands. Þá bjó í Brattahlíð Eiríkr rauði, Þorvaldson, Ásvaldssonar, öxna-Þórissonar. Eiríkr átti Þjóðhildi dóttur Jörundar Atlasonar ok Þorbjargar knarrarbringu, enn stjúpdóttur Þorbjarnar hins haukdælska. Þeira son var Leifr hinn hepni. Þá hafði Eiríkr einum vetri áðr bygt Grænland. Helga þá hjá Eiríki vetrvist. Þá var sá maðr á vist með Eiríki, er Skeggi hét, skinna-Bjarnarson, Skútaðar-Skeggjasonar. Hann var íslenzkr ok var kallaðr Miðfjarðar-Skeggi, því hann bjó at Reykjum í Miðfirði, enn var löngum í kaupferðum. Helga var kvenna vænst. Hon þótti ok með undarlegu móti þar hafa komit, ok fyrir þat var hon tröll köllut af summum mönnum; svá var hon ok karlgild at afli til hvers sem hon tók. Hon sagði alt hit sanna af ferðum sínum. Vaknaði Eiríkr við ætt hennar, því hann þekti Bárð, þó Eiríkr væri þá ungr, er Bárðr kom til Íslands. Þat var einn dag, at Helga stóð úti ok litaðist um ok kvað vísu:

(1) Sæl værak,
ef sjá mættak
Búrfell ok Bala,
báða Lóndranga,

Aðalþegnshóla
ok Öndvertnes,
Heiðarkollu
ok Hreggnasa,
Dritvík ok möl
fyr dyrum fóstra.

Þessi örnefni öll eru á Snjófellsnesi. Skeggi tók Helgu at sér ok hafði við hana fylgjulag. Um vetrinn kómu tröll ok óvættir ofan í Eiríksfjörð ok gerðu mönnum hit mesta mein, lömdu skip, enn beinbrutu menn. Þau váru þrjú saman, karl ok kerling ok son þeira. Skeggi bjóst til at ráða þau af, ok þat fór fram með því at Helga hjálpaði honum til ok gaf honum nálega líf. Um sumarit eftir fór Skeggi til Noregs ok Helga með honum, ok var hann þar vetr annan. At sumri eftir fór hann til Íslands ok heim til Reykja til bús síns. Helga fór ok heim með honum. Ekki hafą þau barna átt, svá at getit sé. Nú er þar til at taka, at þær systr, dætr Bárðar, kǫmu heim til Laugarbrekku ok segja föður sínum, hversu farit hafði með þeim Rauðfeld ok Helgu dóttur hans. Bárðr varð við þat mjök reiðr ok spratt þegar upp ok gekk í burtu ok til Arnarstapa. Hann var þá mjök dökkr yfirlits. Eigi var Þorkell heima; hann var genginn til sjávar. Piltarnir Rauðfeldr ok

Sölvi váru úti; þá var annarr þeira ellefu vetra, enn annarr tólf. Bárðr tók þá báða, undir sína hönd hvárn, ok gekk með þá til fjalls. Ekki gerði þeim um at brjótast, því at svá var Bárðr sterkr, at hann mátti svá halda, þó at væri fullrosknir menn. Enn er hann kom í fjallit upp, kastaði hann Rauðfeld í gjá eina stóra ok svá djúpa, at Rauðfeldr var þegar dauðr, er hann kom niðr. Þar heitir nú Rauðfeldsgjá. Hann gekk með Sölva nökkuru lengra, þar til er hann kom á einn hamar hávan. Þar kastaði hann Sölva ofan fyrir; enn er hann kom niðr, brotnaði hausinn, ok dó hann svá. Þar heitir síðan Sölvahamarr. Eftir þat gekk hann aftr til Arnarstapa ok segir dauða þeira bræðra ok gekk síðan heim á leið. Þá kom Þorkell heim ok spurði, hversu at hefði borizt um líflát sona sinna. Hann snýr þá í veginn eftir bróður sínum, ok er þeir fundust, varð ekki af kveðjum, utan þeir ráðast þegar á, ok gekk flest upp fyrir þeim. Þat varð um síðir, at Þorkell fell, því at Bárðr var þeira sterkari. Þorkell lá eftir fallit stund þá, enn Bárðr gekk heim. Brotnat hafði lærleggr Þorkels í glímu þeira bræðra. Þá stóð hann upp ok hnekti heim; síðan var bundit um fót hans ok greri hann mjök at heilu. Hann var síðan kallaðr Þorkell bundinfóti.

Þegar er hann var gróinn, fór hann burt af Snjófellsnesi með alt sitt ok austr til Hængs Þorkelssonar; hans móðir var Hrafnhildr dóttir Ketils hængs ór Hrafnistu. Hann hafði numit alla Rangárvöllu ok bjó at Neðra-Hofi. Með ráði Hængs nam Þorkell land umhverfis Þríhyrning ok bjó þar undir fjallinu sunnan; er hann þar talinn með landnámsmönnum. Hann var hamrammr mjök. Þá átti hann þessi börn með konu sinni: Börk blátannarskegg, föður Starkaðar undan Þríhyrningi, ok Þórný, er átti Ormr Stórólfsson, ok Dagrún móðir Bessa.

6. Svá brá Bárði við alt saman, viðreign þeira bræðra ok hvarf dóttur sinnar, at hann gerðist bæði þögull ok illr viðskiftis, svá at menn höfðu engar nytjar hans síðan. Þess er getit, at Bárðr kom einn dag at máli við Sigmund félaga sinn, ok mælti svá: »Ek sé þat«, segir hann, »at sakir ættar minnar ok harma stórra ber ek eigi náttúru við alþýðu manna, ok því mun ek leita mér nökkurra annarra ráða, enn fyrir langa ok dyggilega þjónustu við mik vil ek gefa þér jörðina hér at Laugarbrekku með því búi, er því fylgir«. Sigmundr þakkar honum gjöfina. Þóri Knarrarsyni gaf hann landit at Öxnakeldu, enn Þorkatli skinnvefju gaf hann Döguðará, ok þar var hin mesta vinátta með þeim með frændsemi, ok

helzt langa æfi. Eftir þetta hvarf Bárðr í burtu með alt búferli sitt, ok þykkir mönnum sem hann muni í jöklana horfit hafa ok bygt þar stóran helli, því at þat var meir ætt hans, at vera í stórum hellum enn húsum, því at hann fæddist upp með Dofra í Dofrafjöllum; var hann tröllum ok líkari at afli ok vexti enn menskum mönnum, ok var því lengt nafn hans ok kallaðr Bárðr Snjófellsáss, þvi at þeir trúðu á hann nálega þar um nesit ok höfðu hann fyrir heitguð sinn; varð hann ok mörgum hin mesta bjargvættr. Sigmundr ok Hildigunnr bjuggu síðan at Laugarbrekku, er Bárðr hvarf, alt til dauðadags, ok er Sigmundr þar heygðr. Hann átti þrjá sonu; einn var Einarr, er bjó at Laugarbrekku; hann átti Unni, dóttur Þóris, bróður Ásláks í Langadal. Hallveig var dóttir þeira; hana átti Þorbjörn Vífilsson. Breiðr hét annarr; hann átti Gunnhildi dóttur Ásláks í Langadal; þeira son var Þormóðr, er átti Helgu Önundardóttur, systur skáld-Hrafns; þeira dóttir var Herþrúðr, er Símun átti; þeira dóttir var Gunnhildr, er Þorgils átti; þeira dóttir var Valgerðr, móðir Finnboga hins fróða í Geirshlíð. Þorkell hét hinn þriði; hann átti Jóreiði dóttur Tinds Hallkelssonar. Eftir andlát Sigmundar bjuggu þau Hildigunnr þar ok Einarr son hennar. Þat var talat, at Hildigunnr

væri fjölkunnig, ok fyrir þat var henni stefnt af þeim manni, er Einarr hét ok var kallaðr Lón-Einarr, ok fór til Laugarbrekku með sjaunda mann ok stefndi Hildigunni um fjölkyngi, enn Einarr sonr hennar var þá ekki heima. Hann kom þá heim, er Lón-Einarr var nýfarinn á brott; hon segir honum þessi tíðindi ok færði honum kyrtil nýgervan. Einarr tók skjöld sinn ok sverð ok verkhest ok reið eftir þeim. Hann sprengdi hestinn á björgum þeim, er Bárðr Snæfellsáss deyddi Þúfu konu Svals ok Þúfubjörg eru köllut. Einarr gat farit þá hjá brekkum stórum ok þar börðust þeir, ok fellu sjau menn af Lón-Einari, enn þrælar hans tveir runnu frá honum. Þeir nafnar sóttust lengi. Þat segja menn, at Einarr Sigmundarson hafi kallat á Bárð til sigrs sér; þá gekk í sundr bróklindi Lón-Einars, ok er hann tók þar til, hjó Einarr hann banahögg. Þræll Einars Sigmundarsonar, er Hreiðarr hét, hljóp eftir þeim, ok sá af Þúfubjörgum, hvar þrælar Lón-Einars hlupu. Hann rann eftir þeim ok drap þá báða í vík einni. Þat heitir nú í Þrælavík. Fyrir þat gaf Einarr honum frelsi ok land svá vítt, sem hann fengi unnit ok gert um þrjá daga; þat heitir Hreiðarsgerði, ok bjó hann þar síðan. Einarr bjó at Laugarbrekku alt til elli, ok er heygðr skamt frá Sigmundar haugi föður

2

hans. Haugr Einars er ávalt vallgróinn vetr ok sumar.

7. Þat er nú þessu næst, sem fyrr var frá sagt, at Helga Bárðardóttir var hjá Miðfjarðar-Skeggja, ok er Bárðr spurði þat, sótti hann hana um haustit ok hafði heim með sér, því at Skeggi var þá kvæntr. Engu undi hon sér síðan, er hún skildi við Skeggja; mornaði hon ok þornaði æ síðan. Þat var einn dag, at hon kvað vísu þessa:

(2) Braut vilk bráðla leita,
brestr eigi stríð í flestu
mér fyr menja rýri,
mun ek dálega kálast,
þvít auðspenni unnak
allteitum sefa heitum,
sorg mák sízt því byrgja,
sitk ein, trega greinum.

Eigi undi Helga hjá föður sínum ok hvarf þaðan í burt, ok þýddist hvárki nálega menn né fénað eða herbergi. Var hon þá oftast í hreysum eða hólum. Við hana er kendr Helguhellir í Drangahrauni ok miklu víðar eru örnefni við hana kend um Ísland. Hon þá vetrvist at Hjalla í Ölfusi, enn ekki Guðrún Gjúkadóttir, þó þat segi nökkurir menn, hjá þeim feðgum Þóroddi ok Skafta. Var Helga þar með dul, ok lá í yztu sæng í skála um vetr-

inn ok hafði fortjald fyrir. Hon sló hörpu nær allar nætr, því at henni varð þá enn sem oftar ekki mjök svefnsamt. Austmaðr var með þeim feðgum, er Hrafn hét. Oft töluðu menn um þat, at eigi þóttust vita, hver þessi kona var. Hrafn leiddi þar einnhverr mestan grun á, ok eina nótt forvitnaðist hann undir tjaldit; sá hann at Helga sat uppi í einum serk. Honum sýndist konan fríð mjök. Vildi hann upp í sængina ok undir klæðin hjá henni, enn hon vildi þat eigi. Tókust þau þá til, ok skildu með því, at sundr gekk í Hrafni austmanni hinn hægri handleggr ok hinn vinstri fótleggr. Litlu síðar hvarf Helga þaðan í burt ok fór víða um Ísland ok festi hvergi yndi; var hon allsstaðar með dul, enn oftast fjarri mönnum; var hon ok nökkurum stundum hjá feðr sínum.

8. Hetta er nefnd tröllkona; hon átti bygð í Ennisfjalli ok var hin mesta hamhleypa ok ill viðskiftis bæði við menn ok fénað. Þat var einn tima, at hon drap mart fé fyrir Ingjaldi at Hváli; enn er hann varð þess víss, fór hann til móts við hana; leitaði hon þá undan, enn hann elti hana alt í fjall upp. Miklir váru í þann tíma fiskiróðrar á Snjófellsnesi, ok lét þó engi betr sækja enn Ingjaldr; var hann ok hinn mesti sægarpr sjálfr. Enn er Hetta dró undan, mælti hon: »Nú mun ek launa þér

fjártjón þat, er ek veld, ok vísa þér á mið þat, er aldri mun fiskr bresta, ef til er sótt; þarftu ok ekki at bregða vanda þínum at vera einn á skipi, sem þú ert vanr at vera«. Hon kvað þá vísu:

(3) Róa skaltu fjall firðan
fram á lög stirðan;
þar mun gaurr glitta,
ef þú vilt Grímsmið hitta;
þar skaltu þó liggja —
Þórr er víss til Friggjar —;
rói Norpr enn nefskammi
Nesit í Hjúkhvammi.

Skildi þar með þeim. Þetta var um hausttíma. Annan dag eftir reri Ingjaldr á sjó ok var einn á skipi, ok rær alt þar til er frammi var fjallit ok svá nesit. Heldr þótti honum lengra enn hann hugði. Veðr var gott um morgininn; enn er hann kom á miðit, var undir fiskr nógr. Litlu síðar dró upp flóka á Ennisfjalli ok gekk skjótt yfir. Þar næst kom vindr ok fjúk með frosti. Þá sá Ingjaldr mann á báti ok dró fiska handstinnan; hann var rauðskeggjaðr. Ingjaldr spurði hann at nafni; hann kvaðst Grímr heita. Ingjaldr spurði, hvárt hann vildi ekki at landi halda. Grímr kveðst eigi búinn, — »ok máttu bíða þar til er ek hefi hlaðit bátinn«. Veðr gekk upp at eins ok gerði svá

sterkt ok myrkt, at eigi sá stafna í milli. Tapat hafði Ingjaldr önglum sínum öllum ok veiðarfærum; váru ok árar mjök lúnar. Þóttist hann þá vita, at hann mundi ekki at landi ná sakir fjölkyngis Hettu ok þetta mundu alt hennar ráð verit hafa. Kallaði hann þá til fulltingis sér Bárð Snæfellsáss. Tók Ingjald þá fast at kala, því at drjúgum fyldi skipit, enn frýs hvern ádrykk þann er kominn var. Ingjaldr var vanr at hafa yfir sér einn skinnfeld stóran, ok var hann þar í skipinu hjá honum; tók hann þá feldinn ok lét yfir sik til skjóls; þótti honum sér þá vísari dauði enn líf. — Þat bar til um daginn heima at Ingjaldshváli um miðdegi, at komit var upp á skjá um máltíð í stofu, ok kveðit þetta með dimmri raust:

(4) Út reri einn á báti
Ingjaldr í skinnfeldi,
týndi átján önglum
Ingjaldr í skinnfeldi,
ok fertugu færi
Ingjaldr í skinnfeldi,
aftr kom aldri síðan
Ingjaldr í skinnfeldi.

Mönnum brá mjök við þetta, enn þat hafa menn fyrir satt, at Hetta tröllkona muni þetta kveðit hafa, því at hon ætlaði sem hon vildi at væri, at Ingjaldr skyldi aldri aftr hafa

komit, sem hon hafði ráð til sett. Enn er Ingjaldr var nálega at bana kominn, sá hann hvar maðr reri einn á báti; hann var í grám kufli ok hafði svarðreip um sik. Ingjaldr þóttist þar kenna Bárð vin sinn. Hann reri snarlega at skipi Ingjalds ok mælti: »Lítt ertu staddr, kumpán minn, ok váru þat mikil undr, at þú jafnvitr maðr lézt slíka óvætt ginna þik sem Hetta er; ok far nú á skip með mér ef þú vilt, ok prófa at þú fáir stýrt, enn ek mun róa«. Ingjaldr gerði svá. Hvarf Grímr þá á bátinum, er Bárðr kom; þykkir mönnum sem þat muni Þórr verit hafa. Bárðr tók þá at róa allsterklega, ok alt þar til er hann dró undir land; flutti Bárðr Ingjald heim ok var hann mjök þjakaðr, ok varð hann alheill, enn Bárðr fór heim til síns heimilis.

9. Óvættr ein, er Torfár-Kolla hét, enn Skinnhúfa öðru nafni, hon átti heima at Hnausum; hon gerði mart ilt bæði í stuldum ok manndrápum. Þórir at Öxnakeldu fann hana á fé sínu um nótt. Þau réðust þegar á ok glímdu. Fann Þórir brátt, at hon var hit mesta tröll; var þeira atgangr bæði harðr ok langr, enn þó lauk með því, at hann braut í henni hrygginn, ok gekk svá af henni dauðri. Enn er hann stóð upp, þá kvað hann vísu:

(5) Tröll er Torfár-Kolla,
trautt er hon laus, frá Hnausum
hon gekk leið, sem ljóðak,
lotin um eystri Botna;
hugðak heimsku flagði
hryggspenning dag þenna;
misti tröll hit trausta
tír, enn ek beygði svíra.

Töluðu þat margir menn, at Bárðr mundi enn í þessu hafa hjálpat Þóri, því at allir vinir hans kölluðu á hann, ef í nökkurum nauðum váru staddir. Oft sveimaði Bárðr um landit ok kom víða fram. Var hann svá oftast búinn, at hann var í grám kufli ok svarðreip um sik, klafakerlingu í hendi ok í fjaðrbrodd langan ok digran; neytti hann ok hans jafnan, er hann gekk um jökla. Þess er getit, at þeir bræðr hafi fundizt ok sæzt heilum sáttum, Bárðr ok Þorkell; áttu þeir síðan mörg skifti saman, ok höfðu löngum samvistir saman í Brynjudal, í helli þeim, er Bárðarhellir er kallaðr síðan, ok haft hafa þeir leika hjá Eiríki í Skjaldbreið á Eiríksstöðum. Þangat sótti ok norðan af Siglunesi Lágálfr litillar drósar son; þeir höfðu glímur, ok váru þeir jafnir Lágálfr ok Eiríkr, enn Eiríkr hafði áðr borit af Þorkatli bundinfóta, enn síðan glímdu þeir Bárðr ok Eiríkr ok brotnaði hönd hans. Lágálfr gekk heiman til leiks ok heim at kveldi; hann

glímdi um leið við sauðamann Hallbjarnar af Silfrastöðum, er Skeljungr hét; hann var hamrammr. Skeljungr fell ok brotnaði fótr hans. Bar Lágálfr hann til bæjar ok fór síðan veg sinn, ok er hann gekk fram eftir Blönduhlíð, kom hann á Frostastaði ok sunnan undir húsin ok at vindglugginum, ok sá inn í húsit, enn bóndi talaði við húsfreyju, at hon hefði tekit ór mjölbelg þeim, er hekk yfir þeim, ok sló hana pústr, enn hon grét við. Lágálfr rétti inn öxina í glugginn ok hjó ofan belginn; kom hann í höfuð bónda ok fell hann í óvit. Lágálfr sneri á leið ok ferr heim á Siglunes um kveldit, ok er hann ór þessarri sögu. Bóndi raknar við ok ætlar belginn sjálfan ofan hafa dottit. Segja þat ok nökkurir menn, at verit hafi at leikum í Skjaldbreið Ormr Stórólfsson ok glímdi við Bergþór Bláfelling, ok hafi Ormr af borit. Þar var ok Ormr skógarnefr ok var þá ungr; hann glímdi við Þóri ór Þórisdal; sá dalr er í Geitlandsjökli; var Þórir þeira drjúgari. Þar var ok Þórálfr Skólmsson, er glímdi við Hallmund ór Balljökli; var nær um með þeim, enn Bárðr þótti þeim sem sterkastr mundi vera. Skildi svá þessa leika, at ekki varð fleira til tíðenda.

10. Önundr hét maðr ok kallaðr breiðskeggr; hann var Úlfarsson, Úlfssonar af Fitjum, Þóris-

sonar hlammanda. Hann bjó í Reykjardal hinum efra á þeim bæ, er á Breiðabólsstað heitir. Hann átti Geirlaugu dóttur Þormóðar af Akranesi, systur Bessa. Þórodda hét dóttir þeira; hennar fekk Torfi Valbrandsson, Valþjófssonar, Örlygssonar frá Esjubergi. Henni fylgdi heiman hálfr Breiðabólsstaðr, ok váru gervir ór tveir bæir. Sjá Torfi drap Kroppsmenn tólf saman, ok hann réð mest fyrir drápi Hólmsmanna, ok var þar fyrirmaðr víga-Hörðr, systrson Torfa, ok Geirr, er hólmrinn er við kendr, Geirshólmr. Torfi var ok á Hellisfitjum ok Illugi svarti, Sturla goði; þá váru átján Hellismenn drepnir, enn Auðun Smiðkelsson brendu þeir inni á Þorvarðsstöðum. Son Torfa var Þorkell á Skáney. Oddr hét son Önundar, mikill maðr ok efnilegr; eigi þótti annarr maðr efnilegri til höfðingja þar í sveitum enn Oddr. Þá er hann var tólf vetra, gerði hann ferð sína út á Snjófellsnes til skreiðarkaupa, ok er hann fór heim, reið hann um Drangahraun; þá bar menn hans alla undan fram, því Oddr gerði at hesti, ok varð honum ekki fljótt um; þá gerði á þoku dimma; ok er hann rak fyrir sér hestinn um göturnar, sá hann hvar maðr gekk ór hrauninu ofan at sér; sá var í grám kufli ok hafði klafastaf í hendi; hann veik at Oddi ok heilsaði honum með nafni. Oddr tók

vel kveðju hans ok spyrr hann at nafni. Hann segist Bárðr heita ok eiga heima þar á nesinu, — »á ek við þik erindi; þat fyrst at ek vingast við þik ok bjóða þér til jólaveizlu; þykki mér ok betr, at þú játir ferðinni«. Oddr svarar: »Þat skal þá ok vera, síðan þú leggr þat til«. »Þá gerir þú vel«, segir Bárðr, »enn þó vil ek þú segir engum frá þessu«. Oddr játar því, — »enn vita vil ek, hvert ek skal þessarrar veizlu vitja«. »Þú skalt«, segir Bárðr, »fara til Dögurðarár ok láta Þorkel skinnvefju vísa þér réttan veg til heimilis míns«. Síðan skildu þeir, ok ferr Oddr heim ok gat ekki um þetta. Enn um vetrinn, sjau nóttum fyrir jól, reið Oddr heiman einn samt ok út á Nes, ok létti eigi fyrr enn hann kom til Dögurðarár; þat var síð um kveld; þá váru tvær nætr til jóla; var lúinn hestr hans mjök, því hann hafði átt færðir illar ok veðráttu harða. Oddr klappar á dyrum ok var langt áðr til hurðar var gengit; þó var þat um siðir, ok hurðu upp lokit á miðjan klofa; þar kom út höfuð heldr ámátlegt, því at sjá gægðist út hjá gáttinni; hann belgdi augun ok vildi sjá hvat komit væri úti. Mjök var sjá þunnleitr ok ljótr ásýndar; enn er hann sá manninn, vildi hann aftr reka hurðina, en Oddr setti á milli öxarskaftit, svá eigi gekk aftr hurðin. Því næst

fellr Oddr á hurðina svá fast at hon brotnaði í mola. Gekk hann þá inn í bæinn ok þar eftir sem undan var gengit, ok alt þar til er hann kom í stofu; þar var bjart ok heitt. Þorkell sat á palli; var hann þá allkátr ok bauð Oddi gisting; var hann þar um nóttina í góðum beina. Enn um morgininn var Oddr snemma á fótum ok bjuggust þeir til ferðar; var þá veðr kalt ok frost mikit, kollheið upp í himininn ok eskingr með fjöllum. Þorkell var á göngu, enn Oddr reið. Stefndu þeir til fjalls ok gekk Þorkell fyrir. Enn er þeir kvámu í fjallit, gerði á myrkr mikit með drífu ok því næst tók at fjúka ok gerði á hina sterkustu hríð. Fóru þeir svá lengi, þar til Oddr tók at ganga, enn Þorkell leiddi hestinn; enn er minst var ván, hvarf Þorkell frá honum í hríðinni, svá at hann vissi aldri hvat af honum varð; bæði var þá hvast ok kalt, bratt ok hált at ganga; hvarflaði hann þá lengi svá, at hann vissi aldri hvar hann fór; ok nökkuru síðar verðr Oddr varr við at maðr gengr í dimmunni í grám kufli við stóran klafastaf; lætr hann gnauða broddinn í jöklinum. Enn er þeir finnast, kennir Oddr þar Bárð Snæfellsás; heilsar hvárr öðrum ok spyrjast almæltra tíðinda; biðr Bárðr hann með sér fara. Ganga þeir ekki lengi áðr þeir koma í helli stóran

ok því næst í annan helli, ok var þar bjart í honum; þar sátu konur heldr stórar ok þó hreinlegar; váru þá dregin af Oddi klæðin ok veittr hinn bezti beini; var hann þar um jólin at öllu vel haldinn. Ekki var þar fleira enn heimamenn Bárðar. Á Þórdísi leizt Oddi bezt af dætrum Bárðar ok við hana talaði hann flest; skjótt fann Bárðr þat ok gaf sik ekki at því. Bárðr bauð Oddi þar at vera um vetrinn ok þat þá hann. Síðan lagði Bárðr ástfóstr við Odd ok kendi honum lögspeki um vetrinn; var hann síðan kallaðr lögvitrari maðr enn aðrir menn. Enn er Bárðr fann, at hugir þeira Þórdísar ok Odds fóru saman, spurði hann Odd, hvárt hann vildi eiga Þórdísi. Oddr segir: »Ekki er því at leyna, at ek hefi meira hug lagt á hana enn á nökkura konu aðra; er þat ok mála sannast, ef þú vill mér hana gifta, at ek skal ekki undan ganga«. Var þat ok gert, at Bárðr gifti dóttur sína Oddi ok gaf henni fásséna gripi heiman; skyldi Bárðr sækja brullaupit til Odds ok færa þangat brúðina. Síðan skildu þeir með vináttu. Fór Oddr heim ok bjóst við boðinu, ok at nefndum tíma kom Bárðr í Tungu með brúðina ok þau tólf saman. Þar var Þorkell bundinfóti með bróður sínum ok Ormr hinn sterki mágr hans; Þorkell skinnvefja var ok þar með Bárði ok tók Oddr allvel

við þeim. Þar var ok Ingjaldr frá Hváli ok Þórir Knarrarson vin Bárðar, Einarr Sigmundarson frá Laugarbrekku ok sjau menn aðrir ok þektu menn þá ekki. Þar váru margir boðsmenn fyrir: Torfi Valbrandsson mágr Odds, Illugi svarti ok Geirr hinn auðgi ór Geirshlíð; Arngrímr goði ór Norðtungu. Þar var ok Galti Kjölvararson, frændi Odds, ok mart annarra manna. Ekki varð til tíðenda at boðinu. Síðan fór hverr heim til sinna heimkynna. Góðar urðu ástir þeira Odds ok Þórdísar. Þrjá vetr váru þau ásamt, þá andaðist Þórdís, ok áttu þau ekki barn. Þat þótti Oddi mikill skaði. Síðan fekk Oddr Jórunnar Helgadóttur; þeira son var Þorvaldr, er réð fyrir brennu Blund-Ketils ok Þóroddr, er átti Jófríði Gunnarsdóttur. Dætr þeira Tungu-Odds váru þær Þuríðr, er Svarthöfði átti, ok Húngerðr, er Svertingr Hafrbjarnarson átti, ok Hallgerðr, er Hallbjörn átti son Odds frá Kiðjabergi. Kjölvör var móðursystir Odds, móðir Þorleifar, móður Þuríðar, móður þeira Gunnhildar, er Kolli átti ok Glúms, föður Þórarins, föður Glúms at Vatnsleysu.

11. Nú er þar til at taka, at Miðfjarðar-Skeggi bjó at Reykjum í Miðfirði. Hann hafði fengit þeirar konu, er Hallbera hét ok var Grímsdóttir; þeira son var Eiðr, er síðan átti

Hafþóru dóttur Þorbergs kornamúla ok Olofar elliðaskjaldar systur Þorgeirs gollnis. Annan son áttu þau, er Kollr hét, faðir Halldórs, föður þeira Þórdísar ok Þórkötlu, er skáld-Helgi þráði. Skeggi átti þrjár dætr; ein hét Hróðný, er átti Þórðr gellir, önnur hét Þorbjörg, er átti Ásbjörn hinn auðgi Harðarson; þeira dóttir var Ingibjörg, er átti Illugi svarti; þeira synir váru þeir Gunnlaugr ormstunga ok Hermundr ok Ketill. Hin þriðja dóttir Skeggja hét Þórdís; hon óx upp á Reykjum; hon var kvenna fríðust ok ger at sér um flest. Þórðr gellir bjó í Hvammi í Hvammssveit, höfðingi mikill. Þorbjörn öxnamegin bjó á Þóroddsstöðum í Hrútafirði; hann var sonr Arnórs hýnefs, Þóroddssonar, er þar nam land. Þorbjörn var hinn mesti garpr; hann drap Atla Ásmundarson, enn Grettir hefndi bróður síns ok vá Þorbjörn. Bróðir Þorbjarnar var Þóroddr drápustúfr. Grenjuðr son Hermundar hokins bjó at Melum í Hrútafirði. Hann átti dóttur, er Þorgerðr hét. Þau Grenjuðr ok Þorbjörg áttu einn son, er Þorbjörn hét, manna gervilegastr. Þat var um haustit á Reykjum í Miðfirði, at barit var á dyrum síð um kveldit, þá Eiðr var sextán vetra; hann gekk til dyra. Maðr stóð fyrir dyrum mikill vexti ok var í grám kufli ok studdist fram á klafastaf, er hann hafði í

hendi. Sjá maðr heilsar bóndasyni með nafni, enn Eiðr spyrr hverr hann var; hann kveðst Gestr heita. Hann spurði hvárt Eiðr væri nökkurs ráðandi. Eiðr segist ráða því hann vill. »Viltu þá«, segir Gestr, »veita mér vetrvist í vetr?« »Ekki er ek ráðinn í því«, segir Eiðr. »Litla geri þér yðr uppvaxandi menn«, segir Gestr, »at þér takist eigi á hendr at gefa einum manni mat nökkurar nætr, enda skal ek fara í burt ok bera hróðr þinn hvar sem ek kem«. Eiðr mælti: »Hví skaltu eigi vera hér í vetr, heldr enn fara burt á náttarþeli?« Gekk Gestr þá inn með bóndasyni. Spurði bóndi hvaðan þessi maðr væri, enn Eiðr segir alt frá viðtali þeira Gests. Skeggja fanst lítit um, enn lét Eið þó ráða. Þar var Gestr um vetrinn, er reyndar var Bárðr Snæfellsáss. Bárðr kendi Eið lögspeki ok mannfræði; varð Eiðr allra manna lögvitrastr, svá at hann var af því laga-Eiðr kallaðr. Þá var Þórdís dóttir Skeggja fimtán vetra; töluðu þat sumir menn, at Gestr mundi fífla hana um vetrinn. At sumri ferr Gestr i brott ok þakkaði Eið vistina. Enn er leið sumarit, digraðist Þórdís i gerðunum, enn um haustit varð hún léttari í seli. Þat var sveinbarn frítt ok mikit; hon jós sveininn vatni, ok kvað hann skyldu heita í höfuð föður sínum, ok var hann kallaðr Gestr. Ann-

an dag eftir kom kona í selit, ok bauð at taka við sveininum ok fóstra. Þórdís lét þat eftir henni. Litlu síðar hvarf hon brott ok sveinninn; var þetta reyndar Helga Bárðardóttir. Fæddist Gestr upp með henni nökkura stund. Litla rækt lagði Skeggi á Þórdísi síðan þetta var. Fám vetrum síðar bað Þorbjörn Grenjaðarson Þórdísar Skeggjadóttur, ok var hon honum gift. Setti Þorbjörn þá bú saman í Tungu fram frá Melum. Váru þau ekki lengi ásamt áðr þau gátu tvá sonu; hét hinn eldri Þórðr, enn hinn yngri Þorvaldr; þeir váru báðir efnilegir menn ok bar Þórðr þó langt af. Þorbjörn gerðist auðigr maðr at ganganda fé, svá at hann hafði í geymslu fim hundruð sauða.

12. Sá maðr bjó at Lækjamóti í Víðidal, er Þorgils hét, ýmist kallaðr Þorgils gjallandi eða spaki; hans son var Þórarinn spaki fóstri víga-Barða. Þá bjó Auðunn skökull á Auðunarstöðum, ok var þá gamall, ok hafði verit hinn mesti maðr ok mikill garpr. Þorbjörn bóndi í Tungu hafði mörg órræði til penninga; hann hafði selför fram í Hrútafjarðardali ok lét þar vinna öndverð sumur. Þórdís húsfreyja var jafnan í seli. Þá var Þórðr sex vetra, enn Þorvaldr fim. Eitt kveld var Þórdís við læk ok þó hár sitt; þá kom Helga Bárðardóttir þar með Gest, ok var hann þá tólf vetra. Hon

mælti: »Þar er sonr þinn, Þórdís, ok væri eigi víst, at hann hefði meira vaxit, þó hann hefði hjá þér verit«. Þá spurði Þórdís, hvat konu hon væri. Hon segist Helga heita ok vera dóttir Bárðar Snæfellsáss, — »enn víða höfum vit Gestr verit, því at heimili mitt er eigi á einum stað; vil ek þat ok segja þér, at vit Gestr erum systkin, ok er Bárðr faðir okkar beggja«. Þórdís segir: »Þat er ólíklegt«. Ekki dvaldist hon þar ok fór þegar á burt, enn Gestr var eftir hjá móður sinni, ok var hann bæði mikill ok fríðr, því at hann var svá stórr þegar sem þeir menn, er á tvítugsaldri váru. Gestr var í Tungu hinn næsta vetr, ok þá sótti Bárðr faðir hans hann ok flutti hann heim með sér í Snæfellsjökul. Fært hafði Bárðr Þórdísi vænan kvenmanns-búning. Gestr óx upp með föður sínum ok kendi hann honum allar þær listir, sem hann kunni. Gerðist Gestr svá sterkr, at engi var líki hans þeira er þá váru uppi.

13. Í þann tíma var Hít tröllkona uppi ok bygði Hundahelli í þeim dal, er síðan var kallaðr Hítardalr. Hít setti þá jólaveizlu sterka. Hon bauð þar fyrstum Bárði Snæfellsás ok fór Gestr með honum son hans ok Þorkell skinnvefja. Þangat var ok boðit Guðrúnu knapaekkju ok Kálfi syni hennar. Þangat var

ok boðit Surt af Hellisfitjum ok Jóru ór Jórukleif. Sá þurs var þangat boðinn, er Kolbjörn hét; hann bygði þann helli, er stendr í Breiðdalsbotnum, enn þat er i framanverðum Hrútafjarðardal, þar sem grynnir dalinn vestr undir Sléttafelli. Kolbirni fylgdu þeir Gapi ok Gljúfra-Geirr, er heima átti í Hávagnúpi í Gnúpsdal; Glámr ok Ámr ór Miðfjarðarnessbjörgum; þar var ok Guðlaugr ór Guðlaugshöfða. Svá var sætum skipat í Hundahelli, at innar um þvert á miðjan bekk sat Guðrún knapaekkja; á aðra hönd henni sat Jóra ór Jórukleif Egilsdóttir, enn á aðra hönd henni sat Helga Bárðardóttir, enn eigi váru þá fleiri; enn Hít gekk um beina. Í öndugi sat Bárðr Snæfellsáss, enn utar frá Guðlaugr ór Guðlaugshöfða, enn innar frá Gestr Bárðarson; þá Kálfr ok Þorkell skinnvefja. Gegnt Bárði sat Surtr af Fitjum, enn innar frá honum sat Kolbjörn ór Breiðdal; þá Glámr ok Ámr, enn utar í frá Geirr ok Gapi. Váru þá borð upp tekin ok matr á borinn heldr stórkostlegr. Drykkja var þar mjök óstjórnleg, svá at allir urðu þar gintir. Enn er máltíð var úti, spurðu þursar ok Hít, hvat Bárðr vildi til gamans hafa; kváðu hann þar skyldu híbýlum ráða. Bárðr bað þá fara til skinnleiks. Stóðu þeir þá upp Bárðr ok Surtr, Kolbjörn, Guðlaugr ok Gljúfra-Geirr, ok höfðu

hornaskinnleik; var þá ekki svá lítit um þá; þó var þat auðsét, at Bárðr var sterkastr, þó hann væri gamall. Bjarnfeld einn stóran höfðu þeir fyrir skinn, ok vöfðu hann saman ok köstuðu honum á milli sín fjórir, enn einn var úti ok skyldi sá ná. Ekki var gott at vera fyrir hrundningum þeira. Flestir stóðu upp í bekkjum, nema Gestr; hann sat kyrr í rúmi sínu. Enn þá (er) Kolbjörn var úti, ætlaði hann at ná skinni fyrir Bárði ok hljóp at heldr snarlega. Enn er Gestr sá þat, skaut hann fætinum fyrir Kolbjörn, svá at þursinn hraut þegar út á bergit svá hart at brotnaði í honum nefit; fell þá blóð um hann allan; varð þá upphlaup ok hruðningar heldr sterklegar; vildi Kolbjörn hefna sín á Gesti. Bárðr segir, at þat skal engum duga, at gera nökkut ómak í herbergjum Hítar vinkonu sinnar, — »þar sem hon hefir boðit oss með kærleikum«. Varð nú svá at vera sem Bárðr vildi, enn þó undi Kolbjörn illa við, er hann gat eigi hefnt sín. Fór nú hverr til síns heimkynnis. Sýndist þat enn sem oftarr, at allir þursar váru við Bárð hræddir. At skilnaði, er Gestr fór í burtu, gaf Hít honum hund, er Snati hét; hann var grár at lit. Hin mesta fylgd var í rakkanum sakir afls ok speki. Hon segir, at hann væri betri til vígs

3*

enn fjórir karlar. Síðan fór Bárðr heim ok höfðust þeir Gestr þá heima við um tíma.

14. Gustr hét sauðamaðr Þorbjarnar bónda í Tungu; hann geymdi fjár vetr ok sumar; hann sýndi bónda hina mestu dygð í öllum hlutum. Gustr var frækinn ok fóthvatr, enn ekki sterkr. Tíu vetrum síðar enn Gestr fór ór Tungu, bar þat til tíðenda, at alt sauðfé hvarf í brott, þat er Þorbjörn bóndi átti í geymslu Gusts sauðamanns, ok leitaði (hann) þrjá daga í samt svá at hann fann engan sauð, ok kom svá heim at kveldi, ok sagðist mundu upp gefa leitina fjárins, — »því at ek hefi þessa daga leitat í allar ættir, ok þær leitir, er mér þykkir nökkur líkindi vera, at fénaðr megi verit hafa«. Bóndi gaf honum stór ávít ok kvað féit nærri liggja mundu. Gustr kvað þó eigi lengr leita mundu. Um morgininn reið Þorbjörn til Reykja í Miðfjörð at hitta Skeggja mág sinn. Skeggi tók allvel við honum ok frétti tíðenda. Þorbjörn segist eigi segja tíðendi, — »utan horfit er mér sauðfé mitt alt í burt, ok hefir leitat verit þrjá daga í samt ok finst eigi. Er ek því hér kominn, at ek vilda þiggja af þér heil ráð, hversu með skal fara, ok at þú segir mér, hvat þér þykkir líklegast, at af sé orðit, því at engi líkindi eru á um hvarf fjár þessa«. »Sjá þykkjumst ek«,

segir Skeggi, »hvat af fé þínu mun orðit; þat hafa tröll tekit einhver ok hafa huldu yfir; mun þat ekki öðrum vinnast enn sonum þínum at ná því aftr, því at til þeira mun leikr gerr; má vera, at þeir þykkist sín eiga í at hefna ok hafi orðit halloka fyrir einhverjum þeira náungi, þó hann geti eigi á þeim hefnt; ok er þat mitt ráð, at þeir bræðr leiti«. Reið Þorbjörn heim aftr við svá búit ok talar við sonu sína at þeir leiti fjárins. Þórðr segir: »Skeggi frændi minn mun þetta til hafa lagt, enn þó þykki mér sem sá muni í tröllahendr sendr, enn þó má vera, at Skeggi frændi minn hafi nökkut í sét, at okkr aukist framkvæmd við, ok skulu vit fara at vísu«. Ok einn morgin snimma bjuggust þeir til ferðar bræðr fram á heiðar, ok nær miðjum degi höfðu þeir ekki til fundit, enn váru þó komnir langt fram. Þá mælti Þórðr: »Nú skulu vit skilja, ok skaltu ganga upp undir Snæfell ok kanna allar Hvammsártungur, ok ganga svá hit efra aftr um fjöllin, ok svá til Svínaskarðs og Haukadalsskarðs ok þaðan heim, enn ek ætla at kanna Hrútafjarðardal allan fram í botn, ok ef ek kem eigi heim í kvöld, þá heilsa föður mínum ok móður ok vinum ok frændum, því at þat er þá líkast, at mér verði eigi aftrkvámu auðit«. Síðan skildu þeir bræðr. Gekk Þor-

valdr allan greindan veg ok kom heim um kveldit ok hafði ekki fundit af fénu. Enn frá Þórði er þat at segja, síðan þeir bræðr skildu, at hann gengr fram á dalinn ok ætlar hann at kanna hann á enda. Ok er hann hefir gengit um hríð gerir á svarta þoku svá mikla, at hann sá hvergi frá sér; ok er minst ván er, varð hann varr við at maðr var nærr honum í þokunni. Þórðr stefndi þangat, ok er hann nálgast, sér hann at þetta var kona ein. Þórði sýndist hon fríð ok vel á sik komin ok ekki stærri enn at meðallagi. Enn er hann hugðist mundu ná henni, hvarf hon honum svá skjótt, at hann gat eigi auga á fest, hvat af henni varð í þokunni. Eftir þat reikar Þórðr eftir dalnum, ok ekki lengi áðr hann heyrir í dimmunni dyn mikinn, ok vánum bráðara sér hann mann, ef svá skal kalla. Þessi maðr var mikill vexti ok mjök stórskorinn; bjúgr var hans hryggr ok boginn í knjám; ásjónu hafði hann ljóta ok leiðinlega, svá hann þóttist enga slíka sét hafa. Nef hans brotit í þrim stöðum, ok váru á því stórir knútar; sýndist þat af því þríbogit sem horn á gömlum hrútum. Hann hafði stóra járnstöng í hendi; ok er þeir mættust, heilsaði þessi dólgr á Þórð með nafni. Þórðr tók kveðju hans ok spurði í mót hvert nafn hans væri. Hann kveðst Kolbjörn heita

ok ráða fyrir dal þessum. Þórðr spyrr, hvárt hann hefði eigi orðit varr við fé föður síns. Kolbjörn segir: »Ekki er því at leyna, at ek veld fjárhvarfi föður þíns. Er nú svá til borit sem ek munda kjósa, at hann mundi at þér víkja um leitina, eða hefir þú nökkut fundit manna, síðan þú fórt heiman, annat enn mik?« Þórðr kallaðist víst sét hafa eina konu, enn talat ekki við hana, — »því at hon hvarf mér svá skjótt«. »Þat mun verit hafa«, segir Kolbjörn, »Sólrún dóttir mín. Er þat nú boð mitt við þik, at þú kjós hvárt þú vilt heldr missa fjár föður þíns ok fá aftr engan sauð, því at mér líkar ekki allvel við frændr þína suma, eða hitt ellegar, at vit semjum til ok gifta ek þér Sólrúnu dóttur mína; mun þá ok laust féit fyrir þér«. Þórðr segir: »Þat mun frændum mínum þykkja skjótkeypt minna vegna, enn svá at einu leizt mér á konu þessa, at því mundi ekki mjök misráðit, þó hennar fengi röskr maðr«. »Þessa ráðahags skyldi ekki öllum kostr«, segir Kolbjörn, »enn ekki vilda ek fyrirmuna dóttur minni góðs gjaforðs«. Ferr þat fram, at Kolbjörn fastnar Þórði dóttur sína Sólrúnu með þeim skilmála, at á hálfsmánaðar fresti skal hann sækja brullaupit heim til Kolbjarnar. Sagði hann heimili sitt vera í helli þeim, er í Brattagili er. Bað hann hafa með

sér svá marga menn, sem hann vildi, fráteknum Miðfjarðar-Skeggja ok Eið syni hans, Þórði gelli ok Þorgilsi spaka ok Þorbirni öxnamegin, ok sízt Auðuni skökli ór Víðidal. »Ekki vil ek at þú bjóðir þursum né bergbúum, ok einna sízt Bárði Snæfellsás ok hans fylgjurum«. Þessu játar Þórðr ok skildu við svá búit. Víkr Kolbjörn þá í veg með Þórði. Sjá þeir þá hvar féit liggr í einum dyn alt í dalverpi einu; rekr Þórðr þat þá heim með sér í Tungu. Allir menn fagna honum vel ok frétta hann tíðenda, enn hann segir slík sem váru ok orðit höfðu í hans ferð. Þorbirni bónda fanst mikit um þetta, ok sagði líklegt, at hann mundi heillaðr af tröllum. Þórðr kvað mega takast betr, — »ok segir mér ekki illa hugr um þessa ráðabreytni«. »Hitt þykki mér ráð, frændi«, segir Þorbjörn, »at þú sækir ekki þetta brullaup ok segir engum manni frá, ok látir sem ekki hafi í orðit«. Þórðr gaf sér þá fátt um. Leið nú fram til ánefndrar stefnu.

15. Þórðr talar við Þorvald bróður sinn: »Viltu, frændi, fara með mér at sækja brullaup mitt?« Þorvaldr segir: »Feigð ætla ek at þér sækja, er þú vilt fara í flagða hendr; enn þó at ek vissa þat fyrir, at ek kæma ekki aftr, þá vilda ek þat þó heldr at fylgja þér enn at vera heima, ef þú skyldir þar deyja;

skal ek at vísu fara, ef þú ert ráðinn í at hitta Kolbjörn«. Bjuggust þeir til ferðar ok gengu fram í Hrútafjarðardal þar til þeir fundu helli stóran; gengu þar inn, ok var þar bæði fúlt ok kalt. Enn er þeir höfðu setit um stund, kom maðr stórr inn í hellinn ok rann með rakki furðulega mikill. Þeir spurðu hann at nafni. Hann kveðst gestr þar vera. Þeir sögðu þat satt vera. »Ertu Þórðr«, segir hann, »kominn til at sækja brullaup þitt?« Hann kvað þat satt vera. »Viltu þat«, segir Gestr, »at ek sé umboðsmaðr þinn, ok sé ek í boði þínu ok rakki minn?« »Svá lízt mér á þik«, segir Þórðr, »at mér megi at þér fullting verða, hvers sem við þarf, ok vil ek því játa«. »Standið þá upp«, segir Gestr; »þú munt vilja sjá brúðarefni þitt eða hversu sæmilega þat er sett«. Gengu þeir innar eftir hellinum þar til þeir kvámu í afhelli. Þar sá Þórðr Sólrúnu sitja á stóli ok var hár hennar bundit við stólbrúðirnar; hendr hennar váru bundnar, enn matr svá nærri, at hon þefaði af, enn hafði ekki af meira enn hon mátti sem minst lifa við; var hon svá mögr ok máttdregin, sem henni væri kastat skinni á bein. Þó sá Þórðr at konan var fögr. Þórðr leysti hana. Fullan ástarþokka lagði Þórðr til hennar ok kysti hana kærlega. Hon mælti: »Kosti þér

ok farið í brottu áðr enn Kolbjörn kemr heim«. Þeir spurðu hvar hann var, enn hon segir hann farinn at bjóða flögðum til brullaupsins. »Ætlar hann ekki annat en drepa ykkr bræðr báða, enn halda mér hér í slíkum kvölum sem ek hefi áðr haft«. Þórðr spurði hvárt hon væri dóttir Kolbjarnar. Hon sagðist eigi hans dóttir vera, segir hann hafa numit sik á burt af Grænlandi undan Sólarfjöllum, — »frá Bárði föður mínum með fjölkyngi, ok ætlar mik sér til handa ok frillu; enn nú hefi ek ekki viljat samþykkjast honum, ok því hefir hann jafnan illa haldit mik, enn þó verst síðan hann játaði mik þér. Fyrirman hann hverjum manni at eiga mik, hverjar glósur sem hann gerir þar á«. Þórðr kveðst lífið skyldu á leggja, at ná henni í burt. Síðan gengu þeir í burt frá henni, enn hon var eftir. Ok er þeir höfðu verit í hellinum um stund, heyrðu þeir dynki mikla ok skvoldr mikit. Kom þá Kolbjörn ok þrír tigir þursa með honum ok mörg flögð önnur. Þórðr ok hans félagar gengu í móti Kolbirni ok hans félögum ok heilsuðu þeim. Kolbjörn var heldr ófrýnilegr ok í illu skapi ok leit ekki vinaraugum til Gests. Síðan váru borð sett ok sæti skipuð. Sátu þeir á annan bekk Gestr, Þórðr ok Þorvaldr. Hundrinn Snati lá fyrir fótum þeira. Annars vegar á miðjan

bekk sat Gljúfra-Geirr; hann var mestr vin Kolbjarnar ok honum líkastr um þat er ilt var; þar innar frá sat Ámr ok Gapi, þá Glámr ok síðan hvárr af öðrum, svá at skipaðr var hellirinn þeim megin sem þeir váru. Ekki kom brúðrin í sæti. Kolbjörn gekk um beina. Var nú matr borinn fyrir þá Gjúfra-Geir ok hans bekkjunauta; var þat bæði hrossakjöt ok manna. Tóku þá til matar ok rifu sem ernir ok etjutikr hold af beinum. Matr var borinn fyrir þá Þórð ok hans félaga sá hverjum manni var vel ætr; drykkr var þar áfengr ok lítt sparðr. Kolbjörn átti móður, er Skrukka hét; hon var hit mesta tröll, ok þá þó afgömul. Vildi Kolbjörn ekki at hon væri í þys þeira og ónáðum; var hon í afhelli einum; var þat þó fátt, at henni kæmi á óvart sakir fjölkyngi sinnar. Nú tóku menn Kolbjarnar at drekka með lítilli stillingu, ok urðu þeir skjótt allir svíngalnir ok váru ekki lágtalaðir, enn hellirinn hljóðaði mjök undir. Kolbjörn gekk at Þórði ok mælti: »Hvat viltu til gamans eða skemtunar láta hafa, mágsefni, því at þú skalt hér mestu ráða um híbýlaháttu?« Gestr segir, því hann varð skjótari til andsvara: »Hafi þat þínir menn helzt til gamans, sem þeim er skapfeldast; hafið þá hvárt þér vilið knútukast eða glímur«. Síðan tók Glámr eina

stóra knútu ok sendir af hendi heldr sterklega ok stefndi á Þórð miðjan. Þetta sér Gestr ok mælti: »Láttu mik sjá við þessum leik, því at ek mun honum vanari en þit«, ok svá gerði hann, ok tók á lofti knútuna ok sendi síðan aftr; leitaði hon sér staðar svá at hon kom í augat Glámi svá snart, at þat gekk út á kinnarbeinit. Varð Glámr illa við þetta ok grenjaði upp sem varghundr. Þenna áverka sér Ámr fóstbróðir hans ok tekr þegar knútuna ok lætr fjúka at Þorvaldi. Þetta sér Þórðr ok tekr í móti ok sendir aftr. Knútan kemr á kinnbein Áms svá kjálkinn brotnaði í stykki. Varð nú óhljóð mikit í hellinum. Skrámr ór Þambárdal greip þá upp furðulega stóran langlegg ok snaraði af hendi heldr sterklega ok stefndi á Gest, því at hann sat honum jafngegnt. Gestr tók á mót ok lét eigi langt at bíða áðr hann sendir aftr með engri vægð. Kemr leggrinn á lærit ok höndina á Skrám með svá miklu afli, at hvárttveggja brotnaði. Þursarnir gera nú miklu meira óhljóð enn frá megi segja, því svá má at kveða, at þeira hljóð væri líkara nágöll enn nökkurs kykvendis látum. Kolbjörn mælti þá: »Gefið upp þenna leik, því at af Gesti munu vér allir ilt hljóta; var þat ok þvert í móti mínum vilja, at hann var hingat boðinn«. »Svá búit muntu þat hafa«,

segir Gestr. Síðan tóku þeir at drekka í annan tíma alt þar til er allir duttu niðr með svefni hverr í sínu rúmi, nema Gljúfra-Geirr ok Gapi. Kolbjörn segir, at þar skal hverr liggja sem kominn er, — »utan þit Geirr skuluð fara í svefnhelli minn«, ok svá gerðu þeir. Gestr segir, at þeir félagar skulu fá sér sæng í öðrum stað; lögðust þeir niðr. Ok er þeir váru sofnaðir, stendr Gestr upp ok tekr sverð sitt ok gengr aftr í hellinn ok höggr höfuð af hverjum sem einum bergbúa þeim sem inni var. Ok er hann hafði lokit þessu starfi, gengr hann fram ok leitar ef hann yrði varr við hvar þeir Kolbjörn lægi. Finnr hann þá hurð eina í hellisberginu; hon var svá sterklega læst, at Gestr þóttist vita, at þeir mundi vakna við, ef hann ætti þar nökkut við. Síðan gengr hann í hellinn til Sólrúnar; hann biðr hana upp standa ok fara með sér. Hon gerir svá, ok kveðst þó hyggja, at þat mundi bæði hennar bani ok allra þeira. Þau koma þar sem þeir bræðr váru. Gestr biðr þá upp standa sem hvatlegast ok verða í burtu ór helli þessum áðr enn Kolbjörn vaknar, — »ef svá má verða; er Sólrún hér komin«. Síðan standa þeir bræðr upp ok fara ofan eftir dalnum veg sinn.

16. Nú er þar til at taka, at Skrukka móðir Kolbjarnar vaknar nökkuru síðar enn þau eru

í burtu; verðr nú þegar vís af sínum tröll-dómi, hvat þeir félagar höfðu til ráðs tekit; sprettr þá upp sem ísheil væri. Hon hleypr þegar á hurðina, þar sem Kolbjörn svaf inni, svá hart, at þegar stökk hurðin í marga hluti. Kolbjörn vaknar ok spyrr, hverr þar ferr með svá miklum hávaða. Skrukka segir til sín ok mælti: »Hitt er ráð, Kolbjörn frændi, at liggja eigi lengr, því at burt er Þórðr farinn með Sólrúnu ok hans félagar; hefir Gestr þessu öllu ráðit; hefir hann drepit alla þína boðs-menn, nema þá er hér eru. Er nú ekki annat til enn fara eftir þeim ok drepa þau öll«. Kolbjörn segir: »Oft sýnist þat, at þú ert ekki mörgum lík sakir þinnar vizku. Munda ek oft flatt af fara, ef ek nyta eigi þín við. Skaltu nú, móðir, fara fyrst, sakir þess at þú ert albú-in ok vit at þú komist fyrir þau. Far þú hit efra um hálsa ok kom þeim á óvart, enn vér skulum fara hit neðra um dalinn, ok munu vit þá geta fundit þau«. Síðan fór Skrukka, enn Kolbjörn ok þeir félagar bjuggust sem hvatlegast. Fara þau síðan þar til þau sjá at þeim er eftirför veitt. Kolbjörn kallar þegar hann sér þau; bað eigi lengra renna. Sólrúnu varð ilt við þetta ok mælti: »Þóttumst ek vita, at þetta mundi eftir koma, því at þat er nú ráðit, at þér eruð drepnir allir. Er Kolbjörn

svá mikit tröll, at ekki stendr við honum«. Gestr mælti: »Því mun nú hamingjan ráða; munu vér nú skifta liði. Þórðr skal í móti Kolbirni mági sínum; er þat maklegt, at hann hafi mesta raun, því at hann hefir oss öllum í þessa þraut komit. Þorvaldr skal í mót Gapa, enn ek mun þreyta við Gljúfra-Geir. Flestra mun nú neyta verða. Snati, þú skalt móti kerlingu, enn Sólrún skal sjá á leik várn«. Ok þegar Kolbjörn kom, þá ráðast þeir allir á ok glíma allsterklega. Snati fór upp á hamarinn, þar sem Skrukka var undir niðri, ok velti ofan stóru grjóti at henni. Hon grettist ekki vel við þetta ok færði upp á móti steinana. Svá lauk með þeim, at Snati velti einu stóru bjargi ok kom þat á hrygg kerlingar, þá er hon ætlaði at taka upp einn stein, svá hann gekk í sundr, ok dó af því. Gestr ok Gljúfra-Geirr gengust fast at, ok lauk svá, at Gestr leiddi hann á mjöðm ok brá honum á loft með svá miklu afli, at höfuðit kom fyrst niðr á honum svá hart, at haussinn brotnaði í smán mola ok var dauðr innan lítils tíma. Þá kemr Gestr þar at, sem Þorvaldr var búinn til falls, ok hjó Gestr undan Gapa báða fætrna fyrir ofan kné. Fell Gapi þá á bak aftr. Þeir Þórðr ok Kolbjörn áttu mikinn atgang ok harðan ok lauk með því at Þórðr

fell. Í því kom Gestr at ok þreif í hjassann á Kolbirni, enn setti knéin í bakit svá hart, at þegar gekk ór hálsliðinum; hratt Gestr honum þá ofan af Þórði. Stóð Þórðr þá upp ok var mjök stirðr af handagangi Kolbjarnar. Deytt hafði Þorvaldr þá Gapa. Gestr mælti: »Nú er svá komit, Sólrún, at vér höfum sigr fengit, enn þú ert frelst ór tröllahöndum«. »Þér eigum vér þat at kenna«, segir Þórðr, »ok vil ek at þú kjósir þér laun fyrir sjálfr«. »Eigi vil ek fé ykkar bræðra hafa«, segir Gestr, »enn ef ykkr þykkir nökkurra launa vert vera, þá taki þit mér far til Noregs, því at mér er forvitni á at sjá þann konung, er þar ræðr fyrir, er svá mikit er af sagt«. Þeir sögðust þat skyldu gera. »Enn nú vil ek ekki dyljast fyrir ykkr«, segir Gestr, »at ek er bróðir ykkarr sammæddr; munu vér hér nú skilja fyrst at sinni; skal ek koma at vári til skips«. Fór Gestr þá sinn veg, enn þeir bræðr sinn veg með Sólrúnu heim í Tungu, ok sögðu alt frá sínum ferðum sem farit hafði, ok þótti flestum, sem heyrðu, Þórð mikla lukku á hafa haft.

17. Kolbeinn hét stýrimaðr, er skip átti uppi á Borðeyri í Hrútafirði; þar réðu þeir bræðr til ok tóku þar Gesti far at sumri. Létu þeir í haf þegar byr gaf. Þar fór utan Gestr ok

hundr hans Snati, Þórðr ok Sólrún ok Þorvaldr. Þeim gaf vel byri ok kvámu við Þrándheim. Þá réð Óláfr konungr fyrir Noregi Tryggvason. Þeir bræðr kvámu á hans fund ok Sólrún með þeim. Þeir kvöddu konung ok báðu hann vetrvistar, enn konungr spurði, hvárt þeir vildi skírast láta. Þeir létu seint við því. Þat fór þó fram, at þeir váru skírðir ok svá Sólrún. Váru þau með konungi um vetrinn í góðu yfirlæti. Gestr sat eftir við skip ok hafði hrauktjald. Hundr hans var hjá honum, enn ekki manna, Þat var einn dag, at konungr var kátr ok mælti til Þórðar: »Hvar fekk þú konu þessa hina vænu?« »Út á Íslandi«, segir Þórðr. »Hversu gamall maðr ertu?« Þórðr segir: »Nítján vetra er ek«. Konungr segir: »Þú ert rösklegr maðr, eða hvar þykkist þú í mestri mannraun verit hafa?« »Út á Íslandi«, segir Þórðr, »þá er ek fekk konu þessar«, »Hverr barg þér?« »Sá heitir Gestr«, segir Þórðr. »Fór hann hingat?« sagði konungr. Þórðr sagði þat satt vera, — »enn vil ek segja yðr, hvat ek vil af yðr þiggja; ek vil gerast hirðmaðr yðvarr«. »Kom þú þá Gesti á minn fund, ef þú vilt gerast minn maðr«. Síðan fór Þórðr á fund Gests; var hann tregr til þess ok mælti: »Ekki er ek fúss til at finna konung, því at mér er sagt,

at hann sé svá ráðgjarn, at hann vill öllu ráða, jafnvel því, á hvern menn trúa«. Verðr svá um síðir, at Gestr ferr með Þórði ok kemr á konungsfund. Gestr heilsar á konung, enn konungr tekr honum vel. Gestr spurði: »Hvat erendum, herra, hafi þér við mik?« Konungr mælti: »Slíkt sem við aðra menn, at þú trúir á sannan guð«. Gestr segir: »Alls ekki er mér um at láta þá trú, sem hinir fyrri frændr mínir hafa haft; er þat hugboð mitt, ef ek læt þann sið, at ek muna ekki lengi lifa«. Konungr mælti: »Líf manna er í guðs valdi, enn þat skal engum manni hlýða í mínu ríki álengdar, at fága heiðinn sið«. Gestr segir: »Líklegt þykki mér, herra, at yðvarr siðr muni betri vera, en fyrir heit eða kúgan læt ek ekki mína trú«. »Svá skal vera«, segir konungr; »því at þann veg lízt mér á þik, at þú munir af sjálfs þíns hendi vilja heldr þann átrúnað niðr leggja enn nökkurs manns harðindum, ok muntu ekki öldungis giftulauss vera, ok ver með oss í vetr velkominn«. Gestr þakkaði konungi sín ummæli ok segist þat munu þiggja. Var Gestr með konungi um hríð, ok ekki lengi áðr hann var prímsigndr. Líðr nú svá fram til jóla.

18. Ok atfangakvöld fyrir jól sat konungr í hásæti sínu ok öll hirðin, hverr í sínu rúmi;

váru menn glaðir ok kátir, því at konungr var hinn glaðasti. Ok er menn höfðu drukkit um stund gekk maðr inn í höllina; hann var mikill ok illilegr, skrámleitr ok skoteygr, svartskeggjaðr ok síðnefjaðr. Þessi maðr hafði hjálm á höfði ok var í hringabrynju ok gyrðr sverði. Gullegt men hafði hann á hálsi ok digran gullhring á hendi; hann gengr innar eftir höllinni ok at hásæti konungs; engan mann kveðr hann. Mönnum fanst mikit um sýn þessa. Engi maðr beiddi hann orða; ok er hann hafði staðit um stund fyrir konungi, mælti hann: »Hér hefi ek svá komit, at mér hefir sízt nökkurr greiði boðinn verit af jafnmiklu stórmenni; skal ek vera því örvari, at ek skal bjóða til eignar gripi þessa, sem ek hefi hér nú, þeim manni, sem þá þorir at sækja til mín, enn sá mun engi hér inni vera«. Síðan gekk hann í burt, ok varð ill þefr í höllinni; varð öllum at þessu mikill ótti. Konungr bað menn sitja kyrra, þar til sem þefr sá þyrri, ok gerðu menn svá sem konungr bauð. Enn er skoðat var, lágu margir menn sem hálfdauðir ok í óviti, þar til er konungr kom sjálfr til ok less yfir þeim. Dauðir váru allir varðhundar, nema Vígi einn ok Snati hundr Gests. Konungr mælti: »Hvat ætlar þú, Gestr, hverr maðr sjá mun vera, er hér kom

inn?« Gestr segir: »Ekki hefi ek séð hann fyrr, enn sagt hefir mér verit af frændum mínum, at konungr hefir heitit Rakni, ok af þeirí sögn þykkjumst ek kenna hann; hefir hann ráðit fyrir Hellulandi ok mörgum öðrum löndum. Ok er hann hafði lengi löndum ráðit, lét hann kviksetja sik með fim hundruð manna á Raknaslóða; hann myrði föður sinn ok móður ok mart annat fólk; þykki mér ván, at haugr hans muni vera norðarlega í Hellulands óbygðum at annarra manna frásögn«. Konungr mælti: »Líklegt þykki mér, at þú munir satt segja; er þat nú bæn mín, Gestr«, segir konungr, »at þú sækir gripi þessa«. »Forsending má þat heita, herra«, segir Gestr, »enn eigi mun ek undan skorast ef þér búið ferð mína eftir því sem þér vitið mér á liggja«. Konungr segir: »Ek skal þar allan hug á leggja, at þín ferð takist vel«. Síðan bjóst Gestr. Konungr fekk honum fjóra tigu járnskó ok váru dyndir innan. Hann fekk honum seiðmenn tvá eftir bæn Gests; hét hann Krókr, enn hon Krekja. Síðan fekk hann honum til fylgdar prest þann, er Jósteinn hét; hann var ágætr maðr ok mikils virðr af konungi. Ekki kvaðst Gesti um hann vera. Konungr mælti: »Þá mun hann þér bezta raun gefa, er þér liggr mest á«. »Því skal hann eigi fara þá«, segir

Gestr; »mörgu geti þér nærri, enn eigi þykki mér á manni mega sjá, ef hann dugir vel í mikilli raun«. Sax gaf konungr Gesti, ok sagði þat bíta mundu, ef til þyrfti að taka; dúk• gaf hann honum, ok bað hann vefja honum um sik áðr enn hann gengi í hauginn. Konungr gaf Gesti kerti, ok sagði sjálft kveikjast mundu, ef því væri á loft haldit, — »því at svart mun í haugi Rakna, enn vertu eigi lengr enn lokit er kertinu, ok mun þá hlýða«. Þriggja missera björg fekk konungr Gesti. Síðan sigldi hann norðr með landi ok alt fyrir Hálogaland ok Finnmörk til Hafsbotna; ok er þeir kvámu norðr fyrir Dumbshaf, kom maðr af landi ofan ok réðst í ferð með þeim; hann nefndist Rauðgrani; hann var eineygr; hann hafði bláflekkótta skautheklu ok knepta niðr í milli fóta sér. Ekki var Jósteini presti mikit um hann. Rauðgrani taldi heiðni ok forneskju fyrir mönnum Gests ok taldi þat bezt at blóta til heilla sér. Ok einn dag, er Rauðgrani taldi fyrir þeim slíka vantrú, reiddist prestr ok þreif róðukross ok setti í höfuð Rauðgrana; hann steyptist fyrir borð ok kom aldri upp síðan. Þóttust þeir þá vita, at þat hefði Óðinn verit. Fátt gaf Gestr sér at presti. Litlu síðar kvámu þeir við Grænlands óbygðir; var þá komit at vetri. Þeir váru þar um vetr-

inn. Hjá björgum nökkurum sjá þeir stengr tvær af gulli, ok fastan við ketil fullan með gull. Gestr sendi Krók ok Krekju at sækja stengrnar ok ketilinn. Enn er þau kvámu at fram ok ætluðu at taka, þá rifnaði jörðin undir fótum þeim ok svalg hon þau, svá at jörðin luktist fyrir ofan höfuð þeim, enn horfit alt saman, ketillinn ok stengrnar, er til var litit. Gestr vakti hverja nótt í skáladyrunum um vetrinn. Þat var eina nótt, at griðungr ógurlegr kom at skálanum ok öskraði mjök ok lét illilega. Gestr réðst í móti bola ok hjó til hans með öxi. Boli hristi sik við, enn ekki beit á, enn öxin brotnaði. Þá tók Gestr báðum höndum í hornin á bola ok glímdu þeir heldr sterklega; fann Gestr, at honum varð aflfátt við þenna ófagnað. Ætlaði hann at færa hann þá at skálaveggnum ok stanga hann þar upp við. Í því bili kom Jósteinn prestr at ok slær með róðukrossi á hrygg bola; við þat högg steyptist boli í jörðr niðr, svá at aldri varð síðan mein at honum. Ekki bar þar fleira til tíðenda.

19. At vári fóru þeir þaðan, ok bar hverr sínar vistir. Þeir gengu fyrst eftir landinu milli vestrs ok útsuðrs, síðan sneru þeir um þvert landit; váru fyrst jöklar ok þá tóku við brunahraun stór. Tóku þeir þá járnskó þá, er kon-

ungr hafði fengit þeim; þeir váru fjórir tigir, enn menn váru tveir tigir ok Gestr umfram. Enn er allir höfðu tekit skóna, nema Jósteinn prestr, gengu þeir á hraunit. Ok er þeir höfðu gengit um stund, varð prestr ófærr; gekk hann þá blóðgum fótum hraunit. Gestr mælti þá: »Hverr yðar sveina vill hjálpa skráfinni þessum svá hann komist af fjallinu?« Engi tók undir þat, því at allir þóttust nóg bera. »Þat mun ráð at hjálpa honum«, segir Gestr, »því at konungr mælti þar mikit um; enn oss mun þat bezt gegna, at bregða ekki af hans ráðum, ok far nú hingat, prestr, ok sezt upp á bagga minn ok haf með þér föng þín«. Svá gerir prestr. Gestr gekk þá fyrir ok gekk þá harðast. Svá gengu þeir upp þrjá daga. Enn er hraunit þraut, kvámu þeir at sjó fram; þar var hólmr stórr fyrir landi; út til hólmsins lá eitt rif mjótt ok langt. Þar var þurt um fjöru, ok svá var þá þeir kvámu at. Gengu þeir þá út í hólminn, ok þar sá þeir standa haug einn stóran. Segja sumir menn, at sjá haugr hafi staðit norðarlega fyrir Hellulandi; enn hvar sem þat hefir verit, þá hafa þar engar bygðir í nánd verit.

20. Gestr lét fara til at brjóta hauginn um daginn. At kveldi höfðu þeir brotit glugg á hauginn með atgangi prests, enn um morgin-

inn var hann gróinn sem áðr. Brutu þeir dag annan, enn at morgni var sem fyrr. Þá vildi prestr vaka í haugbrotinu; sat hann þar alla nóttina, ok hafði hjá sér vígt vatn ok róðukross; ok er á leið at miðri nótt, sá hann Raknar, ok var hann fagrbúinn; hann bað prest fara með sér, ok kveðst góða skyldu hans ferð gera, — »ok er hér hringr, er ek vil gefa þér, ok men«. Engu svarar prestr ok sat kyrr sem áðr. Mörg fádæmi sýndust honum, bæði tröll ok óvættir, fjándr ok fjölkunnigar þjóðir; sumir blíðkuðu hann, enn sumir ógnuðu honum, at hann skyldi þá heldr burtu ganga enn áðr. Þar þóttist hann sjá frændr sína ok vini, jafnvel Óláf konung með hirð sinni, ok bað hann með sér fara. Sá hann ok, at Gestr ok hans félagar bjuggust ok ætluðu í burt, ok kölluðu, at Jósteinn prestr skyldi fylgja þeim ok flýta sér í burt. Ekki gaf prestr um þetta, ok hvat undrum sem hann sá, eða hversu ólmlega þessir fjándr létu, þá kvámu þeir þó aldri nærr presti sakir vatns þess er hann stökti. Í móti degi hurfu þessi undr öll af; kom Gestr þá ok hans menn til haugsins. Ekki sá þeir presti brugðit um nökkut. Þá létu þeir Gest síga í hauginn, enn prestr ok aðrir menn heldu festi. Fimtigi faðma var niðr á haugsgólfit. Vafit hafði Gestr sik með dúkinum konungsnaut,

enn gyrt sik með saxinu. Kertit hafði hann í hendi ok kveiktist þat þegar hann kom niðr. Gestr sá nú víða um hauginn. Hann sér skipit Slóðann ok í fim hundruð manna. Þat skip hafði svá stórt verit, at þat var eigi fært við færri menn. Þau váru kölluð jafnstór ok Gnoðin, er Ásmundr stýrði. Gestr gekk þá upp í skipit; sá hann, at þeir váru allir búnir til uppstöðu áðr enn kertisljósit kom yfir þá, ok þá gátu þeir hvergi hrært sik, ok blöskruðu augunum ok blésu nösunum. Gestr hjó af þeim öllum höfuð með saxinu ok beit þat sem í vatn brygði. Rænti hann drekann öllu skrúði ok lét upp draga. Síðan leitaði hann Raknars. Fann hann þá niðrgang í jörð; þar sá hann Raknar sitja á stóli. Furðu var hann illilegr at sjá. Bæði var þar fúlt ok kalt. Kistill stóð undir fótum hans fullr af fé; men hafði hann á hálsi sér harðla glæsilegt ok digran gullhring á hendi. Í brynju var hann ok hafði hjálm á höfði ok sverð í hendi. Gestr gekk at Raknari, enn kvaddi hann virðulegri konungskveðju, enn Raknarr hneigði honum á móti. Gestr mælti: »Bæði er, at þú ert frægr, enda þykkir mér þú allítrlegr vera at sjá; hefi ek langan veg sótt þik heim; muntu mik ok góð erindislaun láta hafa, ok gef mér gripina þá hina góðu, er þú átt; skal ek þá víða þína

risnu bera«. Raknarr veik þá at honum höfðinu með hjálminum. Tók Gestr hann, ok því næst færði Gestr hann ór brynjunni, ok var Raknarr hinn auðveldasti. Alla gripina hafði hann af Raknari, nema sverðit, því at þá er Gestr tók til þess, spratt Raknarr upp ok rann á Gest. Hvártki fann þá á honum, at hann væri gamall né stirðr. Þá var ok albrunnit kertit konungsnautr. Tryldist Raknarr svá, at Gestr varð allr forviða fyrir. Þóttist Gestr þá sjá vísan dauða sinn. Upp stóðu ok allir þeir, sem í skipinu váru. Nógt þótti Gesti þá um vera. Kallaði hann þá á Bárð feðr sinn, ok litlu síðar kom hann ok orkaði Bárðr engu; færðu þeir hinir dauðu hann í reikuð, svá at hann náði hvergi í nánd at koma. Þá hét Gestr á þann, er skapat hafði himin ok jörð, at taka við trú þeiri, er Óláfr konungr boðaði, ef hann kæmist í burtu lífs ór hauginum. Fast herti Gestr þá á Óláf konung, ef hann mætti meira enn sjálfum sér, þá skyldi hann duga honum. Eftir þat sá Gestr Óláf konung koma í hauginn með ljósi miklu. Við þá sýn brá Raknari svá, at ór honum dró afl alt. Þá gekk Gestr svá fast at, at Raknarr fell á bak aftr með tilstilli Óláfs konungs. Þá hjó Gestr höfuð af Raknari ok lagði þat við þjó honum. Allir hinir dauðu settust niðr við

kvámu Óláfs, hverr í sitt rúm. At þessu starfi enduðu hvarf Óláfr konungr at sýn frá Gesti.

21. Þat er nú at segja frá þeim, er á hauginum váru, at þann tíma, sem þessi undr váru, sem nú var frá sagt, brá þeim svá við, at þeir ærðust allir nema prestr; hann fór aldri frá festinni. Enn er Gestr knýtti sik i festina, þá dró prestr hann upp með allan fjárhlut ok fagnaði Gesti, ok þóttist hann ór helju heimt hafa. Fara til þar er menn þeir váru ok heldust á, ok stökti prestr á þá vatni; tóku þeir þegar vit sitt; bjuggust þeir í burt. Nálega þótti þeim jörðin skjálfa undir fótum þeim; gekk ok sjórinn yfir alt rifit með svá stóru boðafalli, at mjök svá gekk sjór yfir allan hólminn. Aldri hafði Snati gengit frá hauginum meðan Gestr var inni. Nú þóttust þeir eigi vita, hvar þeir skyldu rifsins leita. Vísaði hann Snata út á boðana, enn rakkinn hljóp þegar út á boðana ákaft, þar sem rifsins var ván, ok stóðst eigi kyngi Raknars, ok druknaði hundrinn þar í bárunni. Þat þótti Gesti hinn mesti skaði. Jósteinn prestr gekk þá fram fyrir þá ok hafði róðukross í hendi, enn vatn í annarri ok stökti því. Þá klufðist sjóinn svá, at þeir gengu þurum fótum á landi. Fóru þeir allan hinn sama veg. Gestr færði konungi alla gripina ok sagði alt sem farit hafði. Konungr

bað hann þá skírast láta. Gestr sagðist því heitit hafa í Raknarshaugi; var þá ok svá gert. Hina næstu nótt eftir er Gestr var skírðr, dreymdi hann, at Bárðr faðir sinn kæmi til hans ok mælti: »Illa hefir þú gert, er þú hefir látit trú þína, þá er langfeðgar þínir hafa haft, ok látit kúga þik til siðaskiftis sakir lítilmensku, ok fyrir þat skaltu missa bæði augu þín«. Tók Bárðr þá at augum hans heldr óþyrmilega ok hvarf síðan. Eftir þetta, er Gestr vaknaði, hefir hann tekit augnaverk svá strangan, at hinn sama dag sprungu þau út bæði. Síðan andaðist Gestr í hvítaváðum. Þótti konungi þat hinn mesti skaði.

22. Um sumarit eftir bjuggust þeir bræðr, Þórðr ok Þorvaldr, til Íslands, ok kvámu skipi sínu á Borðeyri í Hrútafirði; fóru síðan heim til föður síns ok þóttu hinir mestu menn. Þórðr bjó í Tungu eftir föður sinn, enn Þorvaldr fekk Herdísar, dóttur Óspaks af Óspaksstöðum, ok bjó at Hellu í Helludal. Þeir váru systkinasynir Þorbjörn faðir þeira ok Hjalti Þórðarson, er nam Hjaltadal. Synir Hjalta váru þeir Þórðr ok Þorvaldr, sem fjölmennast erfi hafa haldit á Íslandi eftir föður sinn; þar váru tólf hundruð boðsmanna. Þar færði Oddr Breiðfirðingr drápu, sem hann hafði ort um Hjalta. Áðr hafði Glúmr Geirason stefnt Oddi um ányt

til Þorskafjarðarþings. Þá fóru þeir bræðr norðan á skipi til Steingrímsfjarðar. Þar kvámu þeir bræðr Þorbjarnarsynir ór Hrútafirði til móts við þá, ok gengu allir samt norðan yfir heiðina þar sem heitir Hjaltdælalaut. Enn er þeir kvámu á þingit, váru þeir svá vel búnir, at menn hugðu þar væri komnir Æsir. Þá var þetta kveðit:

(6) Manngi hugði manna
morðkannaðir annat
ísarns meiðr enn Æsir
allmærir þar færi,
þás á Þorskafjarðar
þing með ennitinglum
holtvaltaris Hjalta
harðfengs synir gengu.

Vörðu þeir mál fyrir Odd með styrk þeira bræðra ór Hrútafirði. Síðan fóru hvárirtveggja með hinum mestu kærleikum heim aftr til heimkynnis síns ok skildu þeir frændr með mestu kærleikum. Er mikil ætt komin af þeim Þorbjarnarsonum ok svá Hjaltasonum. Ekki er getit, at Gestr Bárðarson hafi nökkur börn átt, ok lýkr hér sögu Bárðar Snæfellsáss ok Gests sonar hans.

Vísnaskýringar.

---

1. (Helga Bárðardóttir). Þessi vísa þarf ekki skýringar við.

2. (Helga Bárðardóttir). Ek vil bráðla leita á braut. Mér brestr eigi stríð í flestu fyr menja rýri. Ek mun kálast[1] dálega[2], því ek unna auðspenni[3] allteitum, heitum sefa[4]. Ek má því sízt byrgja sorg. Ek sit ein. Greinum trega[5].

1. *kálast*, deyja. — 2. *dálega*, illa, *kálast dálega*, deyja illum dauða. — 3. *auðspennir*, mannkenning. — 4. *sefi*, hugr. — 5. *Greinum trega*, eg tel raunir mínar.

3. (Hetta tröllkona). Róa skaltu firðan(?) fjall fram á stirðan lög. Þar mun gaurr glitta, ef þú vilt hitta Grímsmið; þar skaltu þó liggja. Enn nefskammi Norpr rói nesit í Hnjúkhvammi. Þórr er víss til Friggjar.

Róa skaltu firðan (bát) (og) fjall fram á stirðan lög. Þar mun þorskr glitta, ef þú vilt hitta Grímsmið. Þar skaltu þó liggja. Enn nefskammi Norpr (lílega sem norpar) á að róa Nesið í Hnjúkhvammi.

Orðatiltækin að róa fjallið og róa nesið eru eins og gerist um fiskimið. Þórr er víss til Friggjar, sem skotið er inn í, bendir á að vísan sé afar gömul.

4. (Hetta tröllkona). Þessi vísa þarf engrar skýringar við.

5. (Þórir at Öxnakeldu). Þessi vísa þarf engrar skýringar við; *tír* heiðr.

6. Þessi vísa er skýrð í Landnámu.

Nafnaskrá.

(Tölurnar merkja kap.)